

Інформаційно-аналітична довідка щодо основних тенденцій соціально-економічного розвитку регіону

1. Аналіз реального сектору економіки.

1.1. Промисловість.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За попередніми даними Держстату України, кількість промислових підприємств у 2017 році склала 493, з них: 4 – великі, 79 – середні та 410 – малі (в т. ч. мікропідприємства).

Основні підприємства зосереджені у містах Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кременна, питома вага яких в загальному обсязі реалізованої промислової продукції області майже 50,0 %.

Середньооблікова кількість працюючих у промисловому комплексі у жовтні 2018 року склала 34,0 тис. осіб, збільшення до попереднього місяця – 0,9 %.

Заробітна плата штатних працівників в середньому за жовтень 2018 року склала 7443,0 грн, що більше на 0,1 % від попереднього місяця та на 0,3 % від середнього рівня по регіону.

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-жовтень 2018 року склав 18,9 млрд грн, що становить 0,9 % від загальнодержавного.

Індекс промислової продукції у січні-жовтні 2018 року порівняно з січнем-жовтнем 2017 року становив 85,0 % (січень-жовтень 2017 до січня-жовтня 2016 року – 70,0 %).

Зменшення індексу промислової продукції відбулося через зниження обсягів виробництва у 2-х основних галузях економіки: **«Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення»** та **«Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів»**.

Базовими підприємствами вищевказаних галузей є ПрАТ «ЛІНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», до складу якого входить «Алчевський коксохімічний завод».

ПрАТ «ЛІНІК» повністю припинило основну виробничу діяльність з 2012 року. Продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт до України нафтопродуктів із Болгарії, Румунії, Білорусі. Разом з тим, підприємство підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо). Запуск виробництва поліпропілену відбудеться після встановлення сталого енергозабезпечення в області.

Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, що унеможливорює отримувати сировину та реалізовувати готову продукцію, з березня 2017 року зупинив виробничу діяльність ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

Практично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами є: ПрАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ НВП «Зоря».

У січні-жовтні 2018 року підприємствами галузі вироблено товарної продукції на суму:

- ТОВ НВП «Зоря» – 811,5 млн грн (125,1 % до аналогічного періоду 2017 року);
- ТОВ «НВО «Северодонецький Склопластик» – 191,5 млн грн (112,3 %);
- ВКФ ТОВ «ТАНА» – 85,8 млн грн (114,1 %);
- ТОВ НВФ «Мікрохім» – 214,0 млн грн (91,3 %);
- ПАТ «Рідкісні гази» – 1,7 млн грн (8,4 %);
- ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 11,7 млн грн (134,5 % до аналогічного періоду 2017 року).

За рахунок переробки давальницької сировини на ПрАТ «Северодонецьке об'єднання Азот» у січні-жовтні 2018 року вироблено товарної продукції у діючих цінах на суму 408,2 млн грн (у січні-жовтні 2017 році – 456,1 млн грн).

Обсяг реалізованої продукції по галузі за січень-жовтень 2018 року склав 2723,8 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 14,4 %.

Основні підприємства галузі **машинобудування**, що працюють на території підконтрольній українській владі: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Северодонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання».

У січні-жовтні 2018 року ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 1789,9 млн грн (у 1,9 рази більше аналогічного періоду 2017 року), ТОВ НВП «Мікротерм» – 10,0 млн грн (103,1 % до аналогічного періоду минулого року).

На ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» у січні-жовтні поточного року виготовлено 1187 нових та відремонтовано 656 піввагонів та виготовлено запасних частин на загальну суму 1604,9 млн грн.

Обсяг реалізованої продукції по галузі за січень-жовтень 2018 року склав 3140,7 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 16,6 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій м. Рубіжне, ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи у січні-жовтні 2018 року темп росту промислової продукції підприємств галузі до аналогічного періоду 2017 року складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 119,7 %;
- ФОП Смалій м. Рубіжне – 110,6 %.

Обсяг реалізованої продукції по галузі за січень-жовтень 2018 року склав 87,4 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,5 %.

Основне підприємство в галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 95,0 % обсягів товарної продукції – ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

Протягом січня-жовтня 2018 року вироблено товарної продукції на суму 3805,5 млн грн. (129,4 % до січня-жовтня 2017 року).

Обсяг реалізованої продукції по галузі за січень-жовтень 2018 року склав 3887,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 20,6 %.

Добувна промисловість

На території підконтрольній українській владі працюють 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 шахти ДП «Первомайськвугілля».

За 10 місяців 2018 року видобуто 427,4 тис. тонн вугілля, що на 38,5 % більше ніж у січні-жовтні 2017 року, у тому числі:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 253,3 тис. тонн (146,8 % до січня-жовтня 2017 року);

- ДП «Первомайськвугілля» – 174,1 тис. тонн (128,0 %).

Станом на 01.11.2018 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 9,9 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 6,4 тис. тонн;

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 3,5 тис. тонн.

У січні-жовтні 2018 року вугледобувними підприємствами реалізовано 254,2 тис. тонн вугільної продукції, що становить 130,4 % до січня-жовтня 2017 року.

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2018 року склав 1495,5 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 7,9 %.

Електроенергетичну галузь економіки області представляють:

- енергогенеруючі підприємства – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ДП «Сєверодонецька ТЕЦ», блок-станції підприємств (ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб);

- енергопостачальні підприємства – ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, з них 8 – 110 кВ та 12 – 220 кВ. В робочому стані 12 ліній: 7 ліній – 220 кВ та 5 ліній – 110 кВ. У роботі одна лінія 220 кВ і 5 ліній 110 кВ. На станції 6 енергоблоків, 2 з яких знаходяться в роботі з видачею навантаження 280 МВт/добу.

За січень-жовтень 2018 року генеруючими потужностями області вироблено 2041,6 млн кВт·год. електроенергії, що складає 87,1 % до січня-жовтня 2017 року (2342,7 млн кВт·год.).

У січні-жовтні 2018 року з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 1433,7 млн кВт·год (з урахуванням незалежних постачальників), це 117,0 % до аналогічного періоду 2017 року (1227,8 млн кВт·год).

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за 10 місяців 2018 року спожито електроенергії 701,7 млн кВт·год на суму 1285,4 млн грн, сплачено 1258,1 млн грн, рівень розрахунків – 97,9 % (за січень-жовтень 2017 року – 91,4 %), в т.ч:

- промисловість – нараховано 292,7 млн грн, сплачено 280,7 млн грн, рівень розрахунків – 95,9 % (з урахуванням боргів минулих років);

- підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 238,8 млн грн, сплачено 229,5 млн грн – 96,1 % (з урахуванням боргів минулих років);

- сільгоспспоживачі – нараховано 16,7 млн грн, сплачено 14,6 млн грн, рівень розрахунків 87,4 %;

- підприємства та організації державного бюджету – нараховано 42,4 млн грн, сплачено 41,0 млн грн – 96,7 %;

- підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 75,6 млн грн, сплачено 73,7 млн грн – 97,4 %;

- населення (без урахування пільг) – нараховано 464,3 млн грн, сплачено 469,2 млн грн – 101,1 % (з урахуванням боргів минулих періодів);

- інші споживачі – нараховано 154,7 млн грн, сплачено 149,3 млн грн – 96,5 %.

Заборгованість споживачів підконтрольної території за спожиту електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.11.2018 року – 723,0 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-жовтень 2018 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 138,1 млн кВт·год на суму 286,9 млн грн, сплачено 6,3 млн грн, рівень розрахунків – 2,2 % (за аналогічний період 2017 року – 2,6 %).

Газова промисловість

ПАТ «Луганськгаз» здійснює діяльність з постачання та транспортування природного газу розподільними трубопроводами в межах області.

Компанія забезпечує закупівлю й поставку газу населенню, бюджетним установам, промисловим споживачам, громадським організаціям, експлуатацію розподільних газових мереж області, виконує роботи з газифікації об'єктів і населених пунктів регіону.

Протягом січня-жовтня 2018 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 140,3 млн м³ природного газу.

В області загалом у січні-жовтні 2018 року спожито 485,6 млн м³ природного газу (з урахуванням транспортування по прямим трубам – 164,8 млн м³). Промисловим комплексом області спожито природного газу 218,6 млн м³.

Станом на 01.11.2018, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку року (без розподілу природного газу) складає 98,2 % (з урахуванням боргів минулих років) (нараховано 1254,8 млн грн, сплачено 1231,9 млн грн), в тому числі:

- населення розраховалося на 99,4 % (з урахуванням боргів минулих років) (нараховано 1223,6 млн грн, сплачено 1216,1 млн грн);
- бюджетні установи – 48,1 % (нараховано 29,3 млн грн, сплачено 14,1 млн грн);
- промислові підприємства – 91,0 % (нараховано 1,6 млн грн, сплачено 1,5 млн грн, з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 20.11.2018, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розраховалися за поставлений природний газ на 30,7 % (спожито 62,5 млн м³, нараховано 410,8 млн грн, сплачено 126,2 млн грн).

Зменшення обсягів виробництва та реалізації промислової продукції відбулося із наступних причин:

- відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств;
- низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств;
- ізолюваність регіону від Об'єднаної енергетичної системи України;
- неконкурентоспроможність продукції через непомірно високу ціну на газ, який використовується у якості сировини;
- загроза знеструмлення регіону через зупинку ВП «Луганська ТЕС» ТОВ ДЕТЕК «Східенерго»;
- виникнення енергетичних та логістичних проблем.

Зменшення індексу промислового виробництва (85 % до аналогічного періоду 2017 року) відбулося через відсутність виробничої діяльності та постійних замовлень на продукцію провідних підприємств регіону.

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знаходиться на тимчасово окупованій території, але перереєстровано на території, підконтрольній українській владі. Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення та, як наслідок, неможливості отримати сировину і реалізувати готову продукцію, підприємство призупинило виробничу діяльність.

Корпорація «ІСД» офіційно повідомили про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія».

ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило виробничу діяльність з березня 2012 року, продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт нафтопродуктів з Болгарії, Румунії, Білорусі. На цей час ПрАТ «ЛИНІК» підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо), для чого потрібне стабільне енергопостачання.

ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот», одне з основних підприємств хімічної галузі області, працює не ритмічно та надає послуги тільки з переробки давальницької сировини.

У 2018 році продовжено роботу щодо сприяння сталому розвитку промислового комплексу регіону.

Для встановлення надійного електропостачання та відновлення сталої роботи вищезазначених провідних підприємств регіону (ПрАТ «ЛИНІК», ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот») продовжено координацію робіт щодо будівництва підстанції ПС 500 кВ «Кремінська» із заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна».

З метою покращання виробничо-господарської діяльності промислових підприємств регіону:

- проведено нараду під головуванням заступника голови облдержадміністрації з питання налагодження сталого електрозабезпечення ПП «Хімпостачальник» для стабільної роботи підприємства;

- підготовлено та направлено лист від 09.02.2018 № 6/8-827 до першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. «Про захист вітчизняних виробників» (ТОВ «Зоря»);

- підготовлено та направлено лист до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Моїсеєву Ю.О. щодо зняття арешту з рахунків ВП «Шахта імені Д.Ф. Мельникова» ПАТ «Лисичанськвугілля»;

- підготовлено та направлено лист Міністру енергетики та вугільної промисловості України Насалику І.С. щодо погашення заборгованості із заробітної плати працівникам ПАТ «Лисичанськвугілля» (кошти виділено, заборгованість із заробітної плати частково виплачена);

- проведено нараду під головуванням заступника голови облдержадміністрації з питання забезпечення надійного електропостачання Гірського енерговузлу;

- підготовлено та направлено лист Прем'єр-міністру України Гройсману В.Б. «Про підтримку вітчизняного виробника сірчаної кислоти» (ТОВ НВП «Зоря»);

- підготовлено та направлено лист Мінекономрозвитку від 05.06.2018 № 6/10-3231 щодо підтримки ПрАТ «РКТК» шляхом скасування дії спеціальної санкції-індивідуального режиму ліцензування зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

- підготовлено та проведено Міжрегіональну нараду з питань реформування та розвитку вугільної промисловості Донбасу під головуванням голови облдержадміністрації;

- проведено нараду з питань залучення інвестицій у промисловий сектор;

- проведено нараду щодо підготовки енергетичної системи області в осінньо-зимовий період 2018/19 року;

- прийнято участь у розширеній нараді Мінекономрозвитку під головуванням державного секретаря Перевезенцева О.Ю. з питання повернення з оренди цілісного майнового комплексу колишнього державного підприємства «Орден Трудового Червоного Прапора державного склозаводу «Пролетарій»;

- проведено нараду щодо завершення газифікації м. Гірського Попаснянського району;
- проведено виїзну нараду щодо можливості запуску ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот» з мінімальними ризиками в частині виникнення аварійних ситуацій через обмеження або припинення електропостачання;
- проведено засідання робочої групи з питань захисту прав інвесторів, протидії незаконному поглинанню підприємств;
- проведено нараду щодо проблемних питань з розгляду проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок в постійне користування ДП «НЕК «Укренерго» у Кременському районі;
- -проведено нараду щодо розгляду питання врегулювання фінансових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України» за добудову підвідних газопроводів у Старобільському районі відповідно до розпорядження КМУ від 26.08.2009 р. № 1001-р «Про добудову підвідних газопроводів»;
- проведено нараду щодо забезпечення ВП «Луганської ТЕС» ТОВ ДТЕК «Східенерго» вугіллям (санкційні вагони);
- прийнято участь у перевірці ДП «Первомайськвугілля» з метою виявлення фактів ухилення від сплати обов'язкових платежів до бюджету України з використання державного майна.

1.2. Сільське господарство.

За даними Держстату України кількість сільськогосподарських підприємств станом на 01.11.2017 року склала 1044, з них 801 – фермерські господарства.

Середньооблікова кількість працівників, зайнятих у сільському господарстві у серпні 2018 року становила 11,5 тис. осіб, що на 1,0 % більше від попереднього місяця.

Заробітна плата штатних працівників в середньому за жовтень 2018 року склала 6869,0 грн, що менше на 15,1 % від попереднього місяця та на 7,5 % від середнього рівня по регіону.

Індекс сільськогосподарської продукції по господарствам усіх категорій у січні-жовтні 2018 року порівняно з січнем-жовтнем 2017 року склав 105,8 %, у тому числі: продукція рослинництва – 106,1 %, продукція тваринництва – 103,5 %.

Рослинництво. В сільгоспідприємствах області та одноосібних господарствах завершено збір пізніх культур.

В поточному році велика посуха в період цвітіння та наливу колосу спричинила недобір урожаю ранніх зернових культур, проте кліматичні умови другої половини літа були досить сприятливі для розвитку пізніх зернових та технічних культур.

За оперативними даними Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації, всього зернових та зернобобових культур зібрано на площі 406,4 тис. га (100 % до прогнозу). Валовий збір зерна в початково-оприбуткованій вазі становить 1216,7 тис. тонн (91,7 % до показника

2018 року), урожайність – 29,9 ц/га; зібрано кукурудзи на зерно з площі 64,7 тис. га, намолочено – 234,1 тис. тонн (129,1 % до показника 2018 року), урожайність – 36,2 ц/га; зернове сорго зібрано з площі 3,4 тис. га, намолочено – 17,5 тис. тонн (152,2 % до показника 2018 року, урожайність – 51,3 ц/га.

Валовий збір технічних культур цього року склав 737,2 тис. тонн, зокрема, соняшнику зібрано 727,6 тис. тонн (119,4 % до показника 2018 року), урожайність становить 20,4 ц/га.

Сільськогосподарськими підприємствами та одноосібними господарствами області завершено роботу по сівбі озимини. Всього посіяно 262,1 тис. га (104 % до запланованого), в т.ч. озимої пшениці – 254,4 тис. га (103 %), озимого ячменю – 6,3 тис. га (191 %), озимого жита – 1,4 тис. га (82,0 %). Крім того озимого ріпаку – 5,1 тис. га (110 %).

Осіньне обстеження полів озимих культур майбутнього врожаю станом на 22.11.2018 виявило, що рослини знаходяться переважно в доброму та задовільному стані 82 % до посіяної площі, в слабкому та зрідженому – 18 %. На більшості площ озима пшениця та ячмінь перебувають у фазі кушіння з утворенням вузлових коренів, що є оптимальною фазою розвитку озимини для перезимівлі.

Під посів озимих культур закуплено і використано мінеральних добрив 39,2 тис. тонн (107 % до запланованого), що більше минулого року на 8,3 тис. тонн. Розпочато закупівлю добрив на весняно-польові роботи наступного року.

З початку року закуплено сільськогосподарської техніки в кількості 511 одиниць на суму 568,8 млн грн, з них: 92 – трактори, 28 – зернозбиральних комбайнів, іншої техніки – 391.

Кількість укладених договорів оренди земельних часток (паїв) станом на 10.11.2018 складає 107985 загальною вартістю 15281803,5 тис. грн. Середній відсоток нарахованої орендної плати від грошової оцінки землі – 5,8 %, процент виплати орендної плати за 2018 рік склав 79,8 %.

Тваринництво. Введення в дію постанови Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 107 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки галузі тваринництва» зі змінами, сприяло призупиненню спаду поголів'я великої рогатої худоби, яке станом на 01.11.2018 року склало 57,5 тис. голів, що на 13,9 % більше аналогічного періоду 2017 року.

З причини недостатньої кількості ремонтного молодняка для відновлення основного гурту корів та низького рівня забезпечення кормами, поголів'я корів, порівняно з аналогічним періодом 2017 року, зменшилось на 0,8 % та склало 25,6 тис голів.

Скоротилося поголів'я свиней на 7,6 % та склало 46,2 тис. голів. Основні причини зменшення поголів'я – низька закупівельна ціна на м'ясо у живій вазі, реалізаційна ціна в живій вазі не відповідає вартості утримання. Також фактором, що вплинув на зниження поголів'я свиней, є проведення

карантинних заходів з ліквідації спалахів африканської чуми свиней на території області.

За рахунок оновлення поголів'я птиці в господарствах населення та зменшення реалізації на забій, кількість птиці збільшилась на 12,5 % та склала 1254,8 тис. голів.

Через збільшення власного відтворення поголів'я овець та кіз збільшилося на 1,1 % і склало 27,4 тис. голів.

У зв'язку зі збільшенням надою молока на фуражну корову в господарствах усіх форм власності на 7,6 % (4409 кг), виробництво молока у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року збільшилось на 1,3 % та склало 112,0 тис. тонн.

Внаслідок зменшення поголів'я свиней та забою птиці, виробництво м'яса по всіх категоріях господарств зменшилось на 39,5 % та дорівнює 7,8 тис. тонн.

Виробництво яєць у всіх категоріях господарств у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року зменшилось на 22,1 % та склало 63,4 млн штук. Кількість яєць, що зібрана від всіх видів птиці, зменшилась через зниження продуктивності поголів'я курей-несучок.

Переробкою сільськогосподарської продукції у Луганській області займаються 118 підприємств малого та середнього бізнесу у 8 підгалузях: хлібопекарська, борошномельно-круп'яна, олійно-жирова, м'ясна, молочна, пиво-безалкогольна, комбікормова, кондитерська.

Для забезпечення потреб населення області виробляються майже всі види продовольства, окрім цукру, спирту, лікєро-горілчаних виробів, консервів, риби та продуктів дитячого харчування.

Для підприємств харчової промисловості характерне неповне завантаження виробничих потужностей в галузях: молочна промисловість – близько 30 %, хлібопекарська – 50 %, виробництво олії – 35 %.

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках станом на 29.11.2018 впроваджено систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) та системи управління якості відповідно до вимог міжнародних стандартів (ISSO серії 9000 та 22000) на 9 підприємствах харчової та переробної промисловості в галузях: олійно-жирова – 3 та інші – 6.

В стадії впровадження та застосування принципів НАССР перебувають 5 підприємств, зокрема: в молочній галузі – 2 підприємства, в пивоварній галузі – 1, в рибній – 1, в м'ясопереробній – 1.

Молокопереробна галузь представлена чотирма підприємствами: ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод», ТОВ «Марківський сироробний завод», виробнича потужність яких становить 135 тис. тонн на рік. Асортимент виробленої продукції – понад 90 найменувань.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, за січень-жовтень 2018 року вироблено: масла вершкового жирністю не більше 85 % – 813 тонн, що становить 106,1 % до аналогічного періоду 2017 року;

молока та вершків незгущених й без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин жирністю більше 1 %, але не більше 6 % – 1431 тону або 95,1 % до 2017 року; молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани та інших ферментованих продуктів – 333 тони (103,7 %), сиру свіжого неферментованого – 38 тонн (105,6 %).

Зростання виробництва молочних продуктів відбулося за рахунок зменшення вивозу молочної сировини за межі області.

Олійно-жирова галузь області представлена 5 провідними підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Агро Кепітал Груп ЛТД», ТОВ «Слобожанський завод продтоварів», ТОВ «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Троїцький маслопресовий завод») та понад 20 мініцехами, виробничі потужності яких дозволяють переробляти 390 тис. тонн сировини. За січень-жовтень 2018 року підприємствами вироблено 77,0 тис. тонн олії соняшnikової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих), що становить 90,6 % до аналогічного періоду 2017 року. Поточний маркетинговий рік характеризується скороченням виробництва олії соняшnikової через зменшення валового збору насіння соняшника урожаю 2017 року та відповідно його переробки.

Провідними підприємствами борошномельно-круп'яної промисловості (ТОВ «Айдарський пекар» та ТОВ «Айдар Милам») за січень-жовтень 2018 року вироблено 23,8 тис. тонн борошна. Через зниження купівельної спроможності населення та, відповідно, зменшення попиту, продукції виготовлено на 9,0 % менше, ніж за січень-жовтень 2017 року.

Хлібопекарська галузь представлена 50 підприємствами з річною потужністю 65,8 тис. тонн. Асортимент продукції, що випускається, налічує більше 300 найменувань хлібобулочних та кондитерських виробів. За січень-жовтень 2018 року вироблено 6,5 тис. тонн хліба та хлібобулочних виробів (81,0 % до минулого року). Одним з факторів скорочення виробництва є відкриття міні пекарень при супермаркетах, які поступово нарощують виробництво, хлібобулочні вироби випікаються малими підприємствами, які працюють на єдиному податку та не звітують до органів статистики щодо об'ємів виробництва. В сільській місцевості значна частина населення випікає хліб в домашніх умовах (до 10,0 %).

Пріоритетними напрямками подальшого розвитку підприємств харчової та переробної промисловості є: завантаження існуючих потужностей виробництва; впровадження новітніх технологій; технічне переоснащення підприємств; поліпшення якості та розширення асортименту продукції.

Оптову закупівлю зернових та технічних культур на території області здійснюють ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Кернел Трейд», Компанії «Каргілл», «Серна», ПАТ «Аграрний фонд» та ПрАТ «Агротон».

В області існує 19 елеваторів, загальна потужність яких складає 795,8 тис. тонн, з них – 16 діючих потужністю 720,6 тис. тонн.

Станом на 29.11.2018 року завантаженість елеваторів складає 86,7 %. На території області існує три перевалочних пункти зернових та масляничних культур:

- пункт «Левада» (м. Сєвєродонецьк), потужність перевантаження становить 0,9 тис. тонн на добу;
- перевантажувальний комплекс компанії «Нібулон» (м. Сватове) потужністю 4 тис. тонн на добу;
- пункт ТОВ «Красноріченське» (Кремінський район), потужність перевантаження становить 0,3 тис. тонн на добу.

2. Стан розрахунків комунальних підприємств за електроенергію та природний газ (дані наведено по територіям, підконтрольним українській владі).

Загальна заборгованість підприємств централізованого теплопостачання області за спожитий природний газ, розподіл та транспортування природного газу станом на 01.11.2018 року склала 514,9 млн грн, у тому числі перед:

НАК «Нафтогаз України» – 490,0 млн грн;

ПАТ «Луганськгаз» – 24,9 млн грн.

Крім того, пені та штрафні санкції склали 92,6 млн грн.

У січні-жовтні 2018 року спожито природного газу 61,8 млн куб. метрів на суму 404,6 млн грн, нараховане за розподіл та транспортування природного газу – 55,8 млн грн, оплачено 385,7 млн грн, з яких віднесено в рахунок погашення заборгованості минулих років 234,0 млн грн. Загальний рівень розрахунків підприємств централізованого теплопостачання області за спожитий природний газ та його розподіл і транспортування у січні-жовтні 2018 року склав 83,8 %.

Загальна заборгованість підприємств централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення області за спожиту електроенергію станом на 01.11.2018 складає 399,0 млн грн, у тому числі по підприємствам теплопостачання – 32,5 млн грн, водопостачання та водовідведення – 366,5 млн грн.

Крім того, пені та штрафні санкції – 52,9 млн грн, у тому числі по підприємствам: теплопостачання – 15,7 млн грн, водопостачання та водовідведення – 37,2 млн грн.

У січні-жовтні 2018 року підприємствами централізованого теплопостачання спожито електроенергії на суму 34,6 млн грн, оплачено 67,9 млн грн. Рівень розрахунків склав 196,0 %.

Підприємствами централізованого водопостачання та водовідведення спожито електроенергії на суму 192,7 млн грн, оплачено 155,4 млн грн. Рівень розрахунків склав 81,0 %.

Одним із чинників незадовільних розрахунків підприємств централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення за спожиті енергоносії є довготривале застосування економічно необґрунтованих тарифів, що призвело до наявності заборгованості з тарифної різниці, яка станом на 01.11.2018 в цілому склала 629,0 млн грн, у тому числі за січень-жовтень 2018 року – 155,7 млн грн, а саме по підприємствам:

– теплопостачання – 499,9 млн грн (по населенню – 397,6 млн грн, по бюджетним установам – 102,3 млн грн);

– водопровідно-каналізаційного господарства – 129,1 млн грн (по населенню – 122,6 млн грн, по бюджетним установам – 6,5 млн грн).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 217 «Про затвердження Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу» (із змінами та доповненнями) підприємствами теплопостачання відкрито спецрахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу.

У листопаді 2018 року середній норматив перерахування коштів на рахунок постачальника природного газу по категоріям споживачів склав: населення – 89,7 %, бюджетні установи – 90,6 %, інші споживачі – 75,9 %.

Не зважаючи на зменшення у 2018 році питомої ваги пільг та субсидій в нарахуваннях населенню за спожиті житлово-комунальні (у 2015 році – 24 %, у 2016 році – 44 %, у 2017 році – 48 %, у січні-жовтні 2018 року – 31 %), відшкодування підприємствам житлово-комунального господарства з державного бюджету пільг та субсидій на рівні 142 % (погашення боргів минулого періоду), залишається заборгованість з фінансування пільг та субсидій, яка станом на 01.11.2018 року складала 49,2 млн грн, що в свою чергу впливає на спроможність підприємств своєчасно розраховуватися за поточне споживання енергоносіїв. За даними підприємств житлово-комунального господарства, у січні-жовтні 2018 року за рахунок зазначених коштів зменшено заборгованість за енергоносії на суму 292,2 млн грн, у тому числі: теплопостачальними підприємствами – 233,4 млн грн (за природний газ – 187,4 млн грн, електроенергію – 46,0 млн грн), підприємствами водопостачання та водовідведення – 48,7 млн грн (за електроенергію), підприємства житлового господарства – 10,8 млн грн (за електроенергію).

3. Аналіз інвестиційної діяльності.

Значно скоротилася інвестиційна активність іноземних інвесторів по усіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД. Через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, значно або повністю скоротили свою діяльність у цьому напрямку.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) в економіку Луганської області станом на 01.10.2018 склав 435,5 млн дол. США, що на 0,6 % менше обсягів інвестицій на початок року та становить 1,4 % до загального підсумку по Україні, у розрахунку на одну особу населення – 200,0 дол. США (на 01.10.2017 – 204,8 дол. США).

Значною мірою зростання показника обсягу прямих іноземних інвестицій зумовлено курсовою різницею у розмірі 3,3 млн дол. США внаслідок зміни курсу валюти відносно долара США упродовж звітнього періоду.

За січень-вересень 2018 року, на кінець періоду спостерігалось найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій у галузях:

– промисловість – на 1,3 млн дол. США;

– діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 1,8 млн дол. США.

Інвестиції надійшли із декількох країн світу. Із країн ЄС внесено 416,8 млн дол. США інвестицій (95,7 % загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 18,7 млн дол. США (4,3 %).

За даними Головного управління статистики у Луганській області, однією з найбільших країн-інвесторів, на яку припадає 84,3 % від загального обсягу прямих інвестицій області є Кіпр (366,9 млн дол. США). Також найбільші обсяги прямих інвестицій в область були залучені з таких країн: Велика Британія, Іспанія, Швейцарія, Німеччина та Панама.

На підприємствах промисловості зосереджено 359,8 млн дол. США (82,6 % загального обсягу прямих інвестицій в область), у т.ч. переробної – 304,0 млн дол. США, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – 58,0 млн дол. США; водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 22,1 млн дол. США, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 19,3 млн дол. США.

Обсяги освоєних **капітальних інвестицій** у січні-вересні 2018 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування склали 1770,5 млн грн, або 0,5 % від загального обсягу по Україні (січень-вересень 2017 року – 0,7 %), що у порівнянних цінах на 3,1 % менше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період попереднього року.

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 67,7 % загального обсягу. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 27,6 % капітальних інвестицій.

Вагомі частки капітальних інвестицій освоєно в машини, обладнання, інвентар та транспортні засоби – 64,6 % усіх інвестицій, у будівлі та споруди – 27,7 %. На капітальний ремонт активів спрямовано 120,8 млн грн капітальних інвестицій (15,8 % від загального обсягу).

4. Стан розвитку будівельної діяльності.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, у січні-жовтні 2018 року підприємства області виконали будівельні роботи на суму 387,9 млн грн. Індекс будівельної продукції за січень-жовтень 2018 року порівняно з січнем-жовтнем 2017 року становив 71,9 % (січень-жовтень 2017 року до січня-жовтня 2016 року – 76,8 %).

Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення склали 19,4 % від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 56,7 % та 23,9 % відповідно.

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, у січні-вересні 2018 року прийнято в експлуатацію

10447 м² загальної площі житла, що на 9 % більше ніж за аналогічний період попереднього року. В одноквартирних будинках розташовано 89,9 % житла, з двома та більше квартирами – 10,1 %.

Обсяг прийнятого в експлуатацію житла у міських поселеннях становив 6929 м², у сільській місцевості – 3518 м².

Крім того, у січні-вересні 2018 року прийнято в експлуатацію дачних та садових будинків загальною площею 336 м².

За даними Департаменту Державної архітектурно-будівельної інспекції у Луганській області у січні-жовтні 2018 року введено в експлуатацію 10994 кв. м загальної площі житла (нове будівництво), у тому числі у жовтні місяці 547 кв. м.

Введено в експлуатацію багатоквартирний житловий будинок з мансардним та цокольним поверхом (будинок 11) за адресою: м. Северодонецьк, вул. Вілесова, мкр.80, загальною площею житла 1059,5 кв. м.

З метою покращання житлових умов мешканців сільських населених пунктів в області реалізується «Регіональна комплексна програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та покращання умов життєзабезпечення сільського населення «Власний дім» на 2017-2022 роки».

За січень-жовтень поточного року з державного бюджету профінансовано 3300,0 тис. грн, з обласного бюджету – 2000 тис. грн, з районних бюджетів – 354,7 тис. грн. Сільським забудовникам надано 78 кредитів на суму 5034,7 тис. грн. З залученням кредитних коштів завершено будівництво (реконструйовано) та придбано 101 житловий будинок загальною площею 7053,3 кв. м.

Управлінням містобудування та архітектури облдержадміністрації розроблено Порядок надання довгострокових пільгових кредитів внутрішньо переміщеним особам на будівництво (реконструкцію) або придбання житла на території Луганської області, який затверджений розпорядженням голови облдержадміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 16.01.2018 № 36. На реалізацію заходу щодо надання пільгових довгострокових кредитів за цією Програмою у 2018 році виділені кошти з обласного бюджету в обсязі 2500,0 тис. грн. та надано 4 пільгових кредити зазначеної категорії осіб. Управлінням містобудування та архітектури проводиться робота щодо розроблення регіональної цільової програми житлового кредитування внутрішньо переміщених осіб у Луганській області на 2019-2021 роки.

У поточному році продовжується реалізація програми забезпечення молоді житлом у Луганській області на 2018-2020 роки, з обласного бюджету профінансовано 450,0 тис. грн та з міського бюджету м. Северодонецька 639,96 тис. грн. Введено в експлуатацію 171 кв. м загальної площі житла, поліпшили свої житлові умови 2 молоді сім'ї.

Продовжено реалізацію регіональної цільової програми житлового кредитування учасників антитерористичної операції та членів їх сімей у Луганській області на 2017-2021 роки. На реалізацію заходів програми у

2018 році виділено кошти з обласного бюджету в обсязі 3027,4 тис грн, що надало змогу поліпшити житлові умови 5 сім'ям.

В області реалізується Регіональна цільова програма зі створення містобудівного кадастру Луганської області на 2016-2018 роки (далі – Програма). За результатами 2-х етапів процедури тендерних торгів зі створення системи містобудівного кадастру Луганської області за рахунок коштів ДФРР та обласного бюджету (10 %) (загальна вартість проекту становить 5367 тис. грн.) закуплено, встановлено та налагоджено серверне обладнання, програмне забезпечення та комп'ютерна техніка 17 автоматизованих робочих місць регіонального та базового рівнів. В рамках реалізації Програми створено геопортал та web-сторінку містобудівного кадастру Луганської області.

В рамках реалізації Програми створено геопортал та web-сторінку містобудівного кадастру Луганської області, розроблені фахівцями ДП «ДІПРОМІСТО» та ТОВ «ЕСОММ Со». Виконано інформаційне наповнення баз даних містобудівного кадастру інформацією першої черги «Схеми планування територій Луганської області».

Реалізується обласний план заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення на 2017-2021 роки «Безбар'єрна Луганщина».

В області проведено моніторинг стану забезпечення безбар'єрного доступу осіб з інвалідністю до об'єктів області, які у першу чергу потребують обладнання засобами доступності, за результатами проведеної роботи складені паспорти доступності для осіб з інвалідністю до громадських будівель (приміщень), сформовано перелік першочергових об'єктів, які є пріоритетними для забезпечення безбар'єрного доступу для осіб з інвалідністю та визначено потребу в коштах для виконання відповідних робіт. До вказаного переліку включено 1258 першочергових об'єктів з визначенням по кожному об'єкту заходів для забезпечення доступності та орієнтовної потреби в коштах для виконання відповідних робіт.

Відбулося засідання обласного комітету забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури за участю представників РФ «Донецька залізниця» ПАТ «Укрзалізниця» та ТОВ «Регіональне управління автобусних станцій». Підводились підсумки реалізації Плану заходів у I півріччі поточного року, роботи місцевих комітетів доступності в м.м. Сєвєродонецьк та Рубіжне, обговорено стан забезпечення засобами доступності для осіб з інвалідністю до об'єктів транспортної інфраструктури області, у тому числі залізничних вокзалів та автовокзалів, забезпечення ефективного контролю за врахуванням потреб осіб з інвалідністю під час укладання договорів із розробки проектної та іншої документації, договорів тендерної документації, закупівлі відповідних товарів і послуг.

5. Стан розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, **оборот зовнішньої торгівлі товарами** області у січні-жовтні 2018 року становив 405,9 млн дол. США і зменшився порівняно з аналогічним періодом 2017 року на 0,8 %.

Обсяги експорту товарів у січні-жовтні 2018 року становили 173,8 млн. дол. США та у порівнянні з січнем-жовтнем 2017 року зменшилися на 12,1 %.

Обсяг імпорту товарів склав 232,1 млн дол. США, що на 10,9 % більше аналогічного періоду попереднього року.

Негативне сальдо становило 58,3 млн дол. США (за аналогічний період 2017 року сальдо негативне – 11,7 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,75 (по Україні – 0,83).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 71 країн світу.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 66,1 млн дол. США, або 38,1 % від загального обсягу експорту та становить 68,2 % до аналогічного періоду минулого року.

Найбільші обсяги експортних поставок також здійснювалися до Польщі – 10,8 % від загального обсягу експорту, Білорусі – 10,0 %, Індії – 6,7 %, Франції – 6,6 %, Болгарії – 6,0 %, Німеччини – 5,1 %, Узбекистану – 4,9 %, Нідерландів та Румунії – по 2,3 %, Саудівської Аравії – 2,1 %, США – 1,9 %, Італії – 1,6 %, Грузії – 1,3 %, Філіппін – 1,1 %, Угорщини та Іраку – по 1,0 %, Китаю – 0,9 %.

Припинення експорту чорних металів та збільшення частки експорту продукції сільського господарства призвело до географічного перерозподілу експорту області: зменшилась частка країн ЄС (одним із основних експортних товарів до цих країн були чорні метали). Відбулося зменшення часток у загальному експорті таких країн як Угорщина, Чехія, Румунія, Словаччина, Естонія та почала зростати частка країн Азії (постачання продукції сільського господарства) – збільшення часток у структурі експорту таких країн як Індія, Саудівська Аравія, Філіппіни, Китай, Оман, Грузія, Узбекистан.

Серед країн-торгових партнерів експортні поставки в порівнянні з січнем-жовтнем 2017 року найбільш зросли до таких країн, як Сербія, Ірак, Бельгія, Філіппіни, Лівія, Азербайджан, Колумбія, Казахстан, Індія, Німеччина, Нідерланди, Узбекистан, Грузія.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 52,3 млн дол. США, або 22,5 % від загального обсягу, що на 16,3 % більше, ніж у відповідному періоді минулого року.

Найбільші імпортні надходження, крім Росії, здійснювалися з Німеччини – 7,2 % від загального імпорту, Польщі – 5,9 %, Франції – 3,3 %, Китаю – 2,7 %, Саудівської Аравії – 2,4 %, Білорусі – 1,4 %, Чехії – 1,2 %, Республіки Корея – 1,1 %, Угорщини – 1,0 %, США та Литви – по 0,9 %.

Загалом значна частка імпорту товарів з Росії пояснюється тим, що основу цієї продукції складає сировина для енергетики, хімічної та целюлозно-паперової промисловості (палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки,

продукти неорганічної хімії, органічні хімічні сполуки, пластмаси, полімерні матеріали, маса з деревини, руди).

Імпортні поставки порівняно з аналогічним періодом минулого року найбільш зросли із Грузії, Норвегії, Бельгії, Казахстану, Словенії, Бразилії, Індії, Австрії, Саудівської Аравії, Мексики.

Валютна виручка від експортних поставок паперу та картону у січні-жовтні 2018 року становила 77,1 млн дол. США, або 44,4 % експорту всіх товарів, продукція хімічної промисловості – 28,5 млн дол. США (16,4 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 18,7 млн дол. США (10,8 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 11,3 млн дол. США (6,5 %), готові харчові продукти – 10,9 млн дол. США (6,3 %), продукти рослинного походження – 7,5 млн дол. США (4,3 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 6,4 млн дол. США (3,7 %), перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння – 4,3 млн дол. США (2,5 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 3,9 млн дол. США (2,3 %), котли та машини – 2,8 млн дол. США (1,6 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту у січні-жовтні 2018 року порівняно з аналогічним періодом 2017 року відбувся через прийняття 15 березня 2017 року Радою національної безпеки і оборони України рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Внаслідок цього з січня 2018 року припинився експорт чорних металів, частка якого у січні-жовтні 2017 року становила 23,7 %.

Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток у товарній структурі експорту паперу та картону (з 28,7 % до 44,4 %), продукції хімічної промисловості (з 14,7% до 16,4 %), текстильних матеріалів та текстильних виробів (з 5,5 % до 6,5 %), готових харчових продуктів (з 3,4 % до 6,3 %), продуктів рослинного походження (з 3,7 % до 4,3 %), жирів та олій тваринного або рослинного походження (з 7,1 % до 10,8 %), виробів з каменю, гіпсу, цементу (з 2,4 % до 3,7 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (з 2,0 % до 2,3 %). Крім цього, зросла частка експорту перлів природних або культивованих, дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння до 2,5 %. Слід зазначити, що з початку року частка продукції АПК у структурі експорту зросла з 15,0 % до 21,4 %.

Крім збільшення часток у загальному обсязі експорту слід відмітити і зростання обсягів таких товарів та товарних груп як папір та картон (+31,4 % в порівнянні з січнем-жовтнем 2017 року), жири та олії тваринного або рослинного походження (+45,1 %), готові харчові продукти (+58,0 %), текстильні матеріали та текстильні вироби (+8,8 %) вироби з каменю, гіпсу, цементу (+27,8 %), котли та машини (у 2,9 рази більше).

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої за січень-жовтень 2018 року склало 15,0 %.

Імпортні надходження мінеральних продуктів у січні-жовтні 2018 року становили 94,3 млн дол. США, або 40,6 % імпорту всіх товарів, продукції хімічної промисловості – 33,8 млн дол. США (14,5 %), маси з деревини –

33,6 млн дол. США (14,5 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них – 28,3 млн дол. США (12,2 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 11,2 млн дол. США (4,8 %), машин, обладнань та механізмів – 8,1 млн дол. США (3,5 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 4,4 млн дол. США (1,9 %), паперу та картону – 3,8 млн дол. США (1,6 %), засобів наземного транспорту – 3,6 млн дол. США (1,6 %), недорогоцінні метали та вироби з них – 3,4 млн дол. США (1,5 %), живі тварини, продукти тваринного походження – 1,7 млн дол. США (0,7 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся насамперед через зменшення частки мінеральних продуктів (з 61,6 % у січні 2017 року до 40,6 % у січні-жовтні 2018 року), що пов'язане, насамперед, з блокуванням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області.

Зменшення частки мінеральних продуктів частково призвело до збільшення часток у товарній структурі імпорту полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (з 2,9 до 12,2 %), маси з деревини (з 6,8 % до 14,5 %), котлів та машин (з 1,2 % до 2,9 %), текстильних матеріалів та текстильних виробів (з 2,2 до 4,8 %), паперу та картону (з 0,5 до 1,6 %), виробів з каменю, гіпсу, цементу (з 0,8 % до 1,9 %), живих тварин; продуктів тваринного походження (з 0,3 до 0,7 %), недорогоцінних металів та виробів з них (з 0,3 до 1,5 %).

Однак на перерозподіл часток у структурі імпорту вплинуло і безпосереднє зменшення або збільшення їх імпорту у січні-жовтні 2018 року: мінеральні продукти (+7,5 %), продукція хімічної промисловості (+17,3 %), маса з деревини (+1,9 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (+11,7 %), текстильні матеріали та текстильні вироби (+14,0 %), машини, обладнання та механізми (+64,1 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу (+15,5 %), папір та картон (+30,2 %), недорогоцінні метали та вироби з них (у 2,3 рази більше).

Оборот зовнішньої торгівлі послугами за 9 місяців 2018 року склав 39,8 млн дол. США і порівняно з аналогічним періодом 2017 року збільшився на 6,1 %.

Обсяги експорту та імпорту послуг становили відповідно 22,8 млн дол. США (зростання порівняно аналогічним періодом 2017 року на 21,0 %) та 17,0 млн дол. США (зменшення на 17,8 %).

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 5,8 млн дол. США (за 9 місяців 2017 року сальдо негативне – 1,8 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,3 (по Україні – 2,1).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 84 країн світу.

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, експорт послуг до країн Європейського Союзу за січень-вересень 2018 року становив 17,1 % від загального обсягу експорту послуг (січень-вересень 2017 року – 32,6 %).

У загальному обсязі експорту послуг найбільша частка (76,6 %) припадала на ділові послуги, також значну частку склали послуги з переробки

матеріальних ресурсів, транспортні послуги та послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги.

Імпорт послуг від країн Європейського Союзу за січень-вересень 2018 року становив 6,0 % від загального обсягу імпорту послуг (січень-вересень 2017 року – 15,7 %).

У структурі імпорту послуг переважали послуги, пов'язані з подорожами (44,1 %), а також послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю, ділові послуги, транспортні послуги та послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги.

6. Стан розвитку споживчого ринку.

Оборот роздрібною торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) у січні-жовтні 2018 року склав 6464,9 млн грн, що у порівняних цінах становить 127,0 % до січня-жовтня 2017 року.

Обсяг роздрібною товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність із роздрібною торгівлі, у січні-жовтні 2018 року становив 3447,9 млн грн, що у порівняних цінах становить 123,0 % до січня-жовтня 2017 року.

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у листопаді 2018 року до грудня попереднього року становив 108,3 %, що менше загальнодержавного на 0,6 в.п. (по Україні–108,9 %).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у листопаді 2018 року на споживчому ринку області ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 1,7 %.

Найбільше (на 10,5 %) подорожчали овочі. На 7,1 % стало дорожче молоко, на 4,4 % – хліб, на 3,1 % – масло, на 2,7 % – сметана, на 2,5 % – кондитерські вироби з борошна, на 2,1 % – сало, на 2,0 % – сир і м'який сир (творог), на 1,7 % – олія соняшникова, на 1,6 % – макаронні вироби, кисломолочна продукція, на 1,1 % – маргарин, на 1,0 % – риба та продукти з риби, на 0,6 % – чай, на 0,5 % – кондитерські вироби з цукру, на 0,3 % – продукти переробки зернових, м'ясо та м'ясопродукти.

Водночас на 4,3 % подешевшали фрукти, на 2,9 % – цукор, на 1,5 % – яйця, на 0,6 % – рис, на 0,3 % – кава, на 0,1 % – шоколад.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 1,2 %, у т.ч. тютюнові вироби – на 1,3 %, алкогольні напої – на 1,0 %.

Одяг і взуття подорожчали на 0,2 %, у т.ч. взуття – на 0,2 %, одяг – на 0,1 %.

Зростання цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 5,1 % відбулося, головним чином, за рахунок підвищення цін на природний газ на 22,9 %.

Зниження цін на транспорт у цілому на 0,1 % спричинено здешевленням палива та мастил на 0,7 %, проїзду в автодорозньому пасажирському

транспорті – на 0,1 %. Водночас проїзд в залізничному пасажирському транспорті подорожчав на 8,0 %.

У сфері зв'язку ціни зросли на 1,7 %, головним чином, за рахунок подорожчання місцевого телефонного зв'язку на 5,4 %, мобільного зв'язку – на 3,7 %.

Цінова ситуація на ринку палива

За даними моніторингу середніх споживчих цін на товари (послуги) у жовтні 2018 року середня роздрібна ціна на бензин марки А-95 становила 33,02 грн/л (середня по Україні – 32,92 грн/л) і збільшилася порівняно з груднем 2017 року на 16,3 % (по Україні – на 17,0 %).

Дизельне паливо у жовтні 2018 року коштувало 31,83 грн/л (по Україні – 31,38 грн/л) та порівняно з груднем 2017 року подорожчало на 21,4 % (по Україні – на 21,6 %).

До стрімкого зростання цін на паливо призвело ослаблення національної валюти та зростання світових цін на нафту.

Основними причинами подорожчання товарів є:

- підвищення собівартості виробництва, зокрема, внаслідок зростання цін на енергоносії та інших комунальних послуг;
- зростання цін на пально-мастильні матеріали з відповідним збільшенням витрат на логістику;
- валютні коливання курсу гривні, які призводять до зміни ціни імпортованих продуктів;
- зростання світових цін і зовнішнього попиту на вітчизняні продукти харчування (зокрема, м'ясомолочної групи), нестабільна ситуація в тваринництві, спалахи хвороб тварин;
- скорочення площ посіву овочів «борщового набору», використання аграріями менш якісних посадкових матеріалів та дешевих засобів захисту від гризунів;
- зниження виробництва яєць в господарствах населення в осінньо-зимовий період, натомість промислові птахофабрики реалізують свою продукцію за завищеними цінами, тим самим покривають збитки попередніх місяців;
- зростання мінімальних оптово-відпускних і роздрібних цін на окремі види алкогольних напоїв зміни в законодавстві з 02.10.2018 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2008 р. № 957».

Для залучення на споживчий ринок області додаткових ресурсів продовольчої продукції, більш повного та різноманітного його насичення і задоволення потреб споживачів сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки, іншими продуктами харчування проводяться ярмарки за участю безпосередніх місцевих товаровиробників.

Так, у районах і містах області з початку поточного року було проведено 758 продовольчі ярмарки, на яких реалізовано 3,2 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 63,2 млн грн.

З метою відстеження та аналізу цінової ситуації на продовольчому ринку області проводиться щодаквдний моніторинг середніх рівнів цін на продовольчих ринках та підприємствах торгівлі на основні продовольчі товари на території області, підконтрольній українській владі, зокрема на хліб та хлібобулочні вироби, молоко, крупи, яйця курячі, овочі тощо (за оперативними даними міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій) та щомісячний моніторинг цінової ситуації на основні види продовольчих товарів на споживчому ринку у Луганській області (за даними Державної служби статистики України).

Обсяг послуг, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг у III кварталі 2018 року становив 1070,9 млн грн, що на 23,7 % більше аналогічного періоду 2017 року (III квартал 2017 року – 865,6 млн грн).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, у структурі обсягу реалізованих послуг найбільшу питому вагу мали послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (50,2 %), діяльності у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (12,6 %), послуги вантажного автомобільного транспорту та перевезення речей (6,1 %), складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту (6,4 %).

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 514,2 млн. грн, що на 8,2 % більше показника 2017 року. Частка таких послуг становила 48,0 % від загального обсягу реалізованих послуг.

На збільшення загального обсягу реалізованих послуг у ринкових цінах за 3 квартал 2018 року, порівняно з відповідним періодом минулого року, вплинуло підвищення собівартості послуг, зростання мінімальної заробітної плати та цін на ресурси (матеріали) і комунальні послуги.

7. Аналіз ситуації у житлово-комунальному господарстві.

У січні-жовтні 2018 року населенням області за житлово-комунальні послуги сплачено 1088,1 млн грн, включаючи погашення боргів попередніх періодів.

Рівень сплати населенням з початку року становив 69,1 % від нарахованих сум, у тому числі:

газопостачання – 60,2 %;

теплопостачання – 89,2 %;

водопостачання та водовідведення – 66,9 %;

утримання будинків і споруд та прибудинкової території – 77,7 %;

вивезення побутових відходів – 82,7 %.

Заборгованість населення з оплати житлово-комунальних послуг станом на 31.10.2018 року склала 1191,0 млн грн.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, на кінець жовтня 2018 року заборгованість населення зі сплати за постачання природного газу становила 657,4 млн грн, за централізоване опалення та постачання гарячої води – 320,1 млн грн, за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 95,8 млн грн, за централізоване постачання холодної

води та водовідведення – 102,9 млн грн, за вивезення побутових відходів – 14,8 млн грн, за постачання електричної енергії – 71,8 млн грн.

Середні нарахування за житлово-комунальні послуги, з урахуванням електроенергії (із розрахунку 150 кВт·год), на одного власника особового рахунку у жовтні 2018 року становили 726,7 грн.

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 та від 27.06.2003 № 976 у січні–жовтні 2018 року з населенням було укладено 4148 договорів щодо погашення реструктуризованої заборгованості на загальну суму 27,1 млн грн. Сума внесених платежів, з урахуванням довгострокових договорів, становила 26,4 млн грн.

8. Аналіз фінансового сектору.

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, за січень-вересень 2018 року фінансовий результат (до оподаткування) діяльності великих та середніх підприємств Луганської області (без банків, бюджетних установ, а також підприємств рослинництва, тваринництва та змішаного сільського господарства) склав 3577,4 млн грн збитків (у січні-вересні 2017 року 10106,6 млн грн збитків).

Підприємства, які одержали прибуток, становлять 56,0 % від загальної кількості.

Найбільше вплинули на фінансовий результат підприємства промисловості, які спрацювали з від'ємним результатом та отримали 2996,6 млн грн збитків (53,3 % від загальної кількості промислових підприємств).

Сума допущених збитків великих та середніх підприємств (44,0 % до загальної кількості підприємств) досягла 6161,4 млн грн. У відповідному періоді 2017 року сума збитків становила 11305,5 млн грн (45,0 % великих та середніх підприємств).

9. Аналіз соціальної сфери

9.1. Демографічна ситуація

Чисельність наявного населення в Луганській області (за оцінкою) на 1 листопада 2018 року становила 2154554 особи.

Впродовж січня-жовтня 2018 року чисельність населення зменшилася на 13248 осіб, у т. ч. внаслідок природного скорочення на 8388 осіб і на 4860 осіб – за рахунок міграційного скорочення.

9.2. Доходи населення

Середньомісячна заробітна плата в розрахунку на одного штатного працівника, без урахування частини зони проведення антитерористичної операції, за січень-жовтень 2018 року склала 7230 грн.

Середня заробітна плата штатних працівників за жовтень склала 7423 грн, що у 2 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (з 01.01.2018 –

3723 грн), порівняно із вереснем 2018 року розмір заробітної плати зменшився на 2,9 %.

Індекс реальної заробітної плати за січень-жовтень 2018 року у порівнянні до відповідного періоду попереднього року становив 113,0 %.

Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати (без урахування структурних одиниць підприємств, які звітують до органів державної статистики в інших регіонах України) станом на 01.11.2018 склала 541,5 млн грн, що становить 97,2 % до початку року, зменшення становило 15,5 млн грн.

Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам економічно активних підприємств станом на 01.11.2018 склала 190,3 млн грн, або 35,2 % до загальної суми та 86,4 % до початку року.

За даними Головного управління статистики у Луганській області, на початок листопада поточного року основна частка суми заборгованості економічно активних підприємств припадала на промисловість (81,5 %) та будівництво (12,0 %).

За інформацією Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області, фактична потреба в коштах на виплату пенсій станом на 01.12.2018 складає 1685,5 млн грн. Обсяги власних надходжень, що спрямовуються на виплату пенсій, складають 215,4 млн грн.

Заборгованість по виплаті пенсій станом на 01.12.2018 відсутня.

9.3. Ринок праці

Ринок праці Луганської області перебуває під впливом соціально-економічної ситуації в країні. Військові дії, безперечно, впливають на зменшення рівня зайнятості та зростання рівня безробіття (визначених за методологією Міжнародної організації праці).

За даними Державної служби статистики України, чисельність зайнятого населення по Луганській області за січень-червень 2018 року становила 296,8 тис. осіб. Рівень зайнятості населення по Луганській області склав 56,6 %, рівень безробіття – 15,4 %.

Упродовж 9 місяців 2018 року роботодавці проінформували обласну службу зайнятості про заплановане масове вивільнення 1573 працівників. Серед осіб, попереджених про вивільнення, 45,7 % – державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування, 20,4 % – сфери охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, 11,9 – галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 6,5 % – працівників освіти, 5,2 % – переробної промисловості.

Протягом звітного періоду послугами Луганської обласної служби зайнятості скористалися 25,0 тис. громадян, з яких статус безробітного мали 19,0 тис. осіб.

Спостерігається позитивна тенденція щодо подачі роботодавцями вакансій до обласної служби зайнятості. Зокрема, кількість роботодавців, які співпрацювали з центрами зайнятості області, зросла на 17,9 % та склала

2,8 тис. Кількість вакансій у базі даних служби зайнятості Луганської області також збільшилася (на 14,5 %) – 15,9 тис. од.

Більше 13,4 тис. вакансій були укомплектовані. Рівень укомплектування вакансій за 9 місяців 2018 року склав 84,4 %.

За сприянням центрів зайнятості області постійне місце роботи отримали 13,6 тис. осіб (на 1,2 тис. осіб, або 9,3 % більше, ніж за аналогічний період минулого року), з них статус безробітного мали 8,1 тис. осіб.

На нові робочі місця з компенсацією роботодавцю єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працевлаштовано 369 безробітних, в тому числі 134 особи, що недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці та 235 осіб на нові робочі місця в пріоритетних видах економічної діяльності.

Для розвитку підприємництва та стимулювання самозайнятості безробітних громадян впродовж 9 місяців 2018 року в центрах зайнятості Луганської області одноразову виплату допомоги по безробіттю отримали та відкрили власну справу 35 безробітних осіб, з них 12 осіб – демобілізовані військовослужбовці, які приймали участь в АТО.

З метою оперативного і якісного вирішення питання працевлаштування безробітних, в тому числі соціально вразливих категорій, Луганським обласним центром зайнятості проводиться активна політика на ринку праці. Протягом січня-вересня 2018 року послуги з пошуку роботи отримали 7,8 тис. осіб з числа соціально вразливих категорій, за сприянням служби зайнятості працевлаштовано 44,2 % або 3,4 тис. осіб цієї категорії.

Послугами Луганської обласної служби зайнятості у звітному періоді скористалося 565 осіб з інвалідністю. Працевлаштовано 231 особа з інвалідністю або 40,9 % від загальної кількості осіб, які звернулися до центрів зайнятості. До громадських та інших робіт тимчасового характеру залучено 72 особи даної категорії. Професійне навчання за направленням служби зайнятості проходили 60 безробітних осіб з інвалідністю.

Особлива увага спеціалістів служби зайнятості приділяється особам, тимчасово переміщеним з окупованих територій та районів проведення АТО. Протягом 9 місяців 2018 року послуги обласної служби зайнятості отримали 1,1 тис. внутрішньо переміщених осіб. Працевлаштовано 378 осіб. Відповідно до ст.24' ЗУ «Про зайнятість населення» 54 внутрішньо переміщені особи працевлаштовано з компенсацією роботодавцям витрат на оплату праці. Профнавчання проходили 113 осіб цієї категорії та 98 осіб брали участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру. Станом на 01 жовтня 2018 року на обліку в службі зайнятості залишалось 273 безробітні особи з числа ВПО.

Протягом 9 місяців 2018 року 465 демобілізованих військовослужбовців, що брали участь в антитерористичній операції, отримали послуги обласної служби зайнятості щодо працевлаштування, профорієнтації, перенавчання та допомоги у відкритті власної справи.

Працевлаштовано 151 особу даної категорії, з них 12 осіб отримали одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької

діяльності. До громадських та інших робіт тимчасового характеру залучено 44 колишніх військовослужбовця та 43 особи проходили професійне навчання за направленням служби зайнятості. Всім учасникам антитерористичної операції надано профорієнтаційні послуги, що спрямовані на їх соціальну адаптацію та вибір цивільної професії.

На базі двох центрів зайнятості області працюють Консалтингові центри. Основний акцент роботи центрів – інформаційно-консультативний підхід, орієнтований на застосування роз'яснювальних та профілактичних заходів щодо формування сприятливих умов для реалізації підприємницьких ідей, бізнес-проектів, переваги декларування трудових відносин тощо.

З метою популяризації послуг, які надає обласна служба зайнятості, роз'яснення змін в законодавстві – в пресі та на WEB-ресурсах протягом 9 місяців 2018 року розміщено 938 інформаційних матеріалів. Підготовлено 225 виступів на радіо та телебаченні.

На кінець вересня поточного року на обліку в Луганській обласній службі зайнятості перебувало 6,2 тис. безробітних громадян, з них 65,1 % отримали допомогу по безробіттю.